

Nắn dòng vốn chảy vào các dự án và sáng kiến bền vững

TRẦN HOÀI PHƯƠNG,
Giám đốc Khối Khách hàng
doanh nghiệp HDBank

Khi chúng ta đối mặt với những thách thức của thế kỷ 21, sự cấp bách trong việc giải quyết biến đổi khí hậu và phát triển bền vững chưa bao giờ lớn hơn. Tài chính xanh nổi lên như một cơ chế quan trọng, giúp dòng vốn chảy vào các dự án và sáng kiến bền vững. Con đường hướng tới một tương lai xanh với những vấn đề cần được phân tích và triển khai hiệu quả, trước hết ở đây giữa ngân hàng và các bạn hàng doanh nghiệp của mình.

Vậy tài chính xanh là gì? Đó có thể nói là các khoản đầu tư tài chính vào các dự án và giải pháp phát triển bền vững, khuyến khích phát triển một nền kinh tế bền vững. Điều này bao gồm các khoản đầu tư vào năng lượng tái tạo, năng lượng hiệu quả, nông nghiệp, sản xuất bền vững và các dự án thân thiện với môi trường. Tài trợ xây dựng các trang trại gió hoặc nhà máy điện mặt trời là những ví dụ điển hình về tài chính xanh. Tại Việt nam, Chính phủ và các tổ chức tài chính đã và đang triển khai nhiều chương trình để thúc đẩy phát triển tài chính xanh.

Để thực thi tài chính xanh, ngân hàng đóng vai trò quan trọng bằng cách cung cấp vốn cần thiết cho các dự án nhằm tới phát triển bền vững. Họ đánh giá tính khả thi của các dự án này, quản lý rủi ro tài chính và đảm bảo rằng các quỹ được sử dụng hiệu quả. Việc đầu tư vào các dự án xanh thường có thể đưa đến quản lý những yếu tố rủi ro cao hơn, do tính đổi mới, và đôi khi chưa được chứng minh của các công nghệ liên quan. Ví dụ, một ngân hàng tài trợ cho công nghệ nhiên liệu sinh học mới phải xem xét khả năng thất bại công nghệ hoặc sự từ chối của thị trường.

Bên cạnh ngân hàng, doanh nghiệp cũng đóng vai trò quan trọng, vì doanh nghiệp là những người trực tiếp dẫn thân vào các dự án xanh. Họ đổi mới, triển khai các công nghệ và thực tế thực hành phát triển bền vững. Họ có khả năng gặp khó khăn trong việc đảm bảo nguồn vốn tài trợ do các rủi ro liên quan đến các dự án xanh. Đây là nơi sự hợp tác giữa ngân hàng và doanh nghiệp trở nên cần thiết. Một công ty phát triển công nghệ xe điện mới, chẳng hạn, có thể gặp khó khăn trong việc tìm kiếm tài trợ nếu không có nhà tài trợ sẵn sàng tham gia chia sẻ rủi ro.

Trong thực thi tài chính xanh, sự đồng hành, hợp tác và chia sẻ lợi ích- rủi ro giữa ngân hàng và doanh nghiệp là cần thiết, vì 2 lý do.

Thứ nhất, rủi ro môi trường là một thách thức lớn đối với các doanh nghiệp, trong bối cảnh biến đổi khí hậu ngày càng quan trọng. Các dự án xanh có thể thường đòi hỏi vốn đầu tư lớn, thời gian thu hồi dài và rủi ro cao. Nếu chỉ một mình doanh nghiệp gánh vác, rất khó để có thể duy trì và tiến tới phát triển bền vững.

Thứ hai, ngân hàng cũng không thể đứng ngoài cuộc. Khi cung cấp vốn vay cho các dự án xanh, ngân hàng cũng cùng lúc đối mặt với rủi ro môi trường, rủi ro tín dụng, rủi ro thị trường và rủi ro pháp lý. Do đó, việc đồng hành chia sẻ lợi ích - rủi ro là cần thiết để đảm bảo sự bền vững mang tính hệ thống.

Trong bình diện đất nước Việt Nam, các ngân hàng và doanh nghiệp đã và đang cùng trên hành trình. Ngân hàng và doanh nghiệp đến nay đã có triển khai các gói tín dụng xanh với những điều kiện cho vay thích ứng với những bối cảnh cụ thể. Ví dụ, HDBank đã ban hành sản phẩm cho vay các dự án năng lượng mặt trời (điện gió, điện áp mái...) từ những năm 2018. Cụ thể từ năm 2018 đến 2023, tổng số tiền giải ngân cho vay dự án năng lượng mặt trời tại HDBank đã lên đến 18.000 tỷ đồng.

Các ngân hàng trên thế giới đã triển khai qui định đánh giá rủi ro môi trường và xã hội trong hoạt động cấp tín dụng. Tại HDBank, các khoản vay đối với khách hàng doanh nghiệp nói chung và dự án xanh nói riêng đều được đánh giá tác động rủi ro về môi trường và xã hội. Mục đích của việc đánh giá này là nhằm bảo đảm rằng ngân hàng và doanh nghiệp cùng nhận diện, chia sẻ và quản lý những rủi ro được định hình. Qua đó, doanh nghiệp thực hiện các chương trình hành động cần thiết để giảm thiểu, quản lý những yếu tố rủi ro môi trường và xã hội được nhận diện.

Ngân hàng cũng sử dụng các công cụ tài chính phức hợp, như tư vấn phát hành trái phiếu xanh để huy động vốn từ thị trường có quan tâm vào các dự án xanh phù hợp.

Tuy nhiên chúng ta còn đó những thách thức phải vượt qua, như: thông tin và dữ

liệu (nhiều doanh nghiệp vẫn chưa có đủ thông tin về các chính sách hỗ trợ tài chính xanh); năng lực quản lý rủi ro (cả ngân hàng và doanh nghiệp vẫn phải nâng cao năng lực trong việc đánh giá và quản lý rủi ro liên quan đến dự án xanh); khung pháp lý (cần có những qui định pháp lý rõ ràng để tạo điều kiện thuận lợi hơn cho tài chính xanh phát triển).

Vậy chúng ta cần làm gì để thúc đẩy chia sẻ lợi ích - rủi ro hiệu quả hơn. Theo tôi, chúng ta cần đồng bộ triển khai 04 hành động sau:

- Tăng cường thông tin và đào tạo: tổ chức các khóa đào tạo, hội thảo để nâng cao nhận thức và năng lực cho cả ngân hàng và doanh nghiệp; xây dựng các nền tảng thông tin trực tuyến để cung cấp thông tin về các chính sách, chương trình hỗ trợ tài chính xanh.

- Hoàn thiện khung pháp lý: Chính phủ và các cơ quan có liên quan cần ban hành thêm các qui định pháp lý rõ ràng, tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai các dự án xanh; xây dựng các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật cho các dự án xanh.

- Khuyến khích sự tham gia của các tổ chức quốc tế: hợp tác sâu rộng hơn đối với các tổ tài chính quốc tế như WB, ADB, IFC... để tiếp cận các nguồn vốn và kinh nghiệm triển khai cho vay và quản lý rủi ro các dự án xanh.

- Sự chủ động của ngân hàng: tiến vào tài chính xanh là một chiến lược trong bối cảnh các ngân hàng quốc tế cũng đã quan tâm cho lĩnh vực này với qui mô tăng dần qua các năm; sự sẵn có về nguồn vốn tài chính xanh, cùng với chính sách phù hợp, hệ thống quản lý rủi ro đặc thù được áp dụng, cùng hỗ trợ kỹ thuật đối với doanh nghiệp một cách chủ động sẽ tạo điều kiện cho dự án xanh được phát triển cũng như sự gắn kết hơn giữa ngân hàng và doanh nghiệp.

Tóm lại, chuyển đổi sang một nền kinh tế bền vững là trách nhiệm chung đòi hỏi sự nỗ lực phối hợp của ngân hàng, doanh nghiệp và chính phủ. Bằng cách chia sẻ rủi ro liên quan đến tài chính xanh, chúng ta có thể mở khóa tiềm năng của các dự án bền vững, thúc đẩy đổi mới và mở đường cho một tương lai xanh hơn. Các ví dụ và chiến lược được thảo luận hôm nay nhấn mạnh tầm quan trọng của sự hợp tác và chia sẻ rủi ro trong việc đạt được các mục tiêu bền vững của chúng ta.